

Sygn. akt II BP 2/18

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa J. Ś., P. N. i D. S.
przeciwko Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego Samodzielnego
Publicznego Zakład Opieki Zdrowotnej w [...] o
roszczenia związane z podróżą służbową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 sierpnia 2019 r.,
skargi strony pozwanej o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 8 lutego 2018 r., sygn. akt III Pa (...),

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. prawomocnym wyrokiem z dnia 8 lutego 2018 r. oddalił apelację wniesioną przez pozwaną Wojewódzką Stację Pogotowia Ratunkowego Samodzielnego Publicznego Zakład Opieki Zdrowotnej w [...] od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. z dnia 27 września 2017 r., zasądzającego od pozwanej na rzecz powodów: a) D. S. kwotę 6.555,61 zł, b) P. N. kwotę 6.663,66 zł, c) J. Ś. kwotę 6.495,52 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty.

Pozwana Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego Samodzielnego Publicznego Zakład Opieki Zdrowotnej w [...] wniosła do Sądu Najwyższego skargę o

stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 8 lutego 2018 r., zaskarżając ten wyrok w całości i domagając się stwierdzenia niezgodności całego tego wyroku z art. 77⁵ k.p.

Ponadto skarżąca wskazała, że:

- 1) zaskarżone orzeczenie jest niezgodne z przepisem art. 77⁵ k.p.;
- 2) skutek wydania zaskarżonego wyroku skarżąca poniosła szkodę w wysokości 24.088,18 zł;
- 3) wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Uzasadniając poniesienie szkody w wyniku wydania zaskarżonego orzeczenia, skarżąca wyjaśniła, że wypłaciła powodom łącznie 24.088,18 zł. Powołała się w tym względzie na potwierdzenie dokonania przelewu tej kwoty na rzecz powodów. Podniosła też, że jej zdaniem wymienione świadczenia nie znajdują żadnego uzasadnienia w obowiązującym stanie prawnym i jako bezpodstawne są oczywiście nienależne powodom. Jednakże wobec prawomocności wadliwego orzeczenia sądu skarżąca nie mogła inaczej postąpić, jak tylko wykonać zaskarżony wyrok.

Skarżąca podniosła ponadto, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, gdyż wykorzystała wszystkie możliwości procesowe - dostępne w normalnym toku instancji - w celu wyeliminowania z obrotu prawnego wadliwego orzeczenia. W sprawie nie przysługuje natomiast, z uwagi na wartość poszczególnych roszczeń, skarga kasacyjna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem w części określającej jej istotę (jej treść), w której należy wykazać, że spełnia warunki przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 1 - 6 k.p.c., powinna zawierać oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części (pkt 1), przytoczenie jej podstaw wraz z uzasadnieniem (pkt 2), wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (pkt 3),

uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga ta dotyczy (pkt 4), wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (pkt 5) oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (pkt 6). W myśl art. 424⁸ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy odrzuci zaś na posiedzeniu niejawnym skargę, między innymi niespełniającą wymagań określonych w art. 424⁵ § 1 k.p.c.

Z kolei, zgodnie z art. 424⁸ § 2 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podlega odrzuceniu, jeżeli zmiana zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych była lub jest możliwa. Przepis ten stanowi podstawę odrzucenia skargi, wniesionej mimo możliwości (aktualnej lub istniejącej w przeszłości) wzruszenia orzeczenia w drodze innych środków prawnych. Z tego powodu skargę może odrzucić jedynie Sąd Najwyższy.

Skuteczne wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest zatem niewątpliwie uzależnione od spełnienia istotnej przesłanki, polegającej na tym, że zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia przez wniesienie przewidzianych prawem środków prawnych (w szczególności środków zaskarżenia, a także innych środków, np. wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej) nie są aktualnie możliwe, jak również taka możliwość nie istniała wcześniej od chwili wydania zaskarżonego orzeczenia. W art. 424¹ § 1 k.p.c. przewidziano przy tym, że w chwili wnoszenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia strona nie może już mieć możliwości skorzystania z przewidzianych prawem środków prowadzących do zmiany lub uchylenia wadliwego orzeczenia.

W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że obowiązek wykazania, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, oznacza przeprowadzenie prawniczej analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogły odnieść skutku. Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., skarżący musi bowiem „wykazać” (a więc nie „wskazać”, „przytoczyć” czy „uwiarygodnić”), że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W orzecznictwie określa się również, że nie chodzi tylko o skargę kasacyjną czy skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne

pozwalające na zmianę lub uchylenie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/2005 OSNC 2006 nr 7-8, poz. 140; z dnia 21 grudnia 2006 r., III CNP 57/2006, LexPolonica nr 2120606; z dnia 24 września 2012 r., I BP 4/12, LEX nr 1675368 oraz z dnia 18 października 2017 r., I BP 15/16, LEX nr 2420344).

Wymaganie to wynika z przyjętego przez prawodawcę założenia, że odpowiedzialność majątkowa Skarbu Państwa przewidziana w art. 77 Konstytucji i art. 417¹ § 2 k.c. może wchodzić w grę tylko wtedy, gdy strona poszkodowana uczyniła wszystko co możliwe, aby nie dopuścić do powstania szkody. Inaczej mówiąc, obowiązkiem strony jest wykorzystanie wszystkich istniejących w systemie środków prawnych i dopiero ich bezskuteczność lub brak może - w wypadku wystąpienia szkody - uzasadniać odpowiedzialność państwa. Pogląd ten odpowiada również tezie, że państwo demokratyczne, o rozwiniętym pierwiastku obywatelskim, musi wymagać od członków wspólnoty dbania o swoje prawne interesy i korzystania z dostarczanych przez prawo środków, w tym oczywiście środków zaskarżenia.

Jak to zostało już wyżej podniesione, skarżąca w swojej skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku poprzestała jedynie na stwierdzeniu, że wyczerpała drogę postępowania w obu instancjach sądowych oraz że w sprawie – z uwagi na wartość poszczególnych roszczeń – nie przysługuje skarga kasacyjna. Oznacza to, że skarżąca w ogóle zaniechała wykazania, że w niniejszej sprawie nie było podstaw do wystąpienia ze skargą o wznowienie postępowania zakończonego zaskarżonym wyrokiem z wykorzystaniem którejkolwiek z ustawowych podstaw wznowienia (art. 401 – 403 k.p.c.). Już zatem choćby z tej przyczyny należy uznać, że skarżąca nie wywiązała się z obowiązku, o którym mowa w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.

Niezależnie od tego stwierdzenia Sąd Najwyższy zauważa, że skarżąca wnosząc swoją skargę, przeoczyła, że w dniu 3 kwietnia 2018 r., a więc przed wniesieniem skargi, do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażąco naruszających

prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. Zważywszy zaś, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ k.p.c. i art. 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 95 ustawy o Sądzie Najwyższym - prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny „szkody judykacyjnej”, jest oczywiste, że spełniając wymagania określone art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., wnoszący skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia musi wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej.

Sąd Najwyższy ma ponadto na względzie, że przyczyny uwzględnienia skargi nadzwyczajnej są zbieżne przyczynami uwzględnienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy o Sądzie Najwyższym). Biorąc więc pod uwagę unormowanie zawarte w art. 89 § 4 ustawy o Sądzie Najwyższym, Sąd Najwyższy przyjmuje, że począwszy od dnia 4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu (art. 89 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018 nr 12, poz. 121).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznaje, że oceniana w niniejszym postępowaniu skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku w oczywisty sposób nie spełnia wymagań z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. To powoduje, że na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. skarga ta podlega odrzuceniu.